

УДК 340.1

DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v106.2025.9>*Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, С. А. Франковська*

ПРОЄКТНИЙ ОФІС ЯК «КООРДИНАТОР» ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНИХ (ГРАНТОВИХ) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ – МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ У ЗВО УКРАЇНИ

Вступ. Актуальність теми. Запит держави, суспільства на підготовку правників «нової генерації» з необхідністю передбачає зміну у пріоритетах діяльності ЗВО, які здійснюють підготовку відповідних фахівців. Спроможність майбутніх правників до формування ідеї та проєкту щодо її реалізації, із кадровим, ресурсним супроводом, управлінням проєктом, оцінкою його результатів та адаптацією його виконання до змін у суспільстві, фаховій сфері передбачає наявність у майбутніх правників проєктних (грантових) компетентностей, із здатністю їх реалізувати саме у професійній правничій сфері. З урахуванням цього ЗВО зорієнтовані на формування у здобувачів – майбутніх правників проєктних (грантових) компетентностей й сприяння реалізації їх ними як під час навчання у ЗВО, так і після. Унормування обов'язку ЗВО формувати відповідні компетентності у здобувачів вищої освіти у поєднанні із автономією ЗВО у практичному виконанні відповідного обов'язку забезпечити розмаїття відповідних освітніх практик та різний ступінь їх успішності. Успішні практики демонструють ті ЗВО, які забезпечити високий рівень координації проєктної (грантової) активності ЗВО в цілому, в т. ч. й із залученням здобувачів вищої освіти. Досягти такого рівня координації вони змогли за рахунок формування у структурі ЗВО спеціалізованого підрозділу, із налагодженням системної співпраці з усіма іншими елементами структури ЗВО. Все це актуалізує потребу аналізу відповідного питання, із обґрунтуванням переваг такого організаційного рішення ЗВО й доцільності масштабування відповідного досвіду у мережі ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх правників, що і є **метою** цієї роботи. **Об'єкт роботи** – суспільні відносини, які безпосередньо пов'язані із координацією на рівні окремого спеціалізованого підрозділу діяльності ЗВО щодо формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників. **Предмет роботи** – координаційна роль проєктного офісу у формуванні та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників у ЗВО України. **Методологічне підґрунтя** сформували як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового дослідження. Розгляд предмету дослідження у контексті пріоритетних завдань вищої юридичної освіти забезпечили діалектичний метод, метод комплексного аналізу, у контексті запитів, сенсів сучасного правничого середовища – методи аналізу, синтезу, польових досліджень. Обґрунтувати доцільність розгляду проєктних (грантових) компетентностей в якості складової практикоорієнтованого фаховосфокусованого компетентнісного підходу навчання майбутніх правників стало можливим завдяки поєднанню спеціальноюридичного, логічного методу, а також методу

структурування. Метод експертних оцінок дозволяв виокремити наявні освітні практики у вітчизняних та зарубіжних ЗВО, що здійснюють підготовку правників, щодо забезпечення формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти, із різним ступенем організаційної координації. Порівняльно-правовий метод сприяв виокремленню успішних практик вітчизняних та зарубіжних ЗВО щодо координації проєктної (грантової) активності ЗВО в цілому, в т. ч. й стосовно формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти, а також (у поєднанні із логічним методом) обґрунтуванню доцільності створення у структурі ЗВО спеціалізованого стратегічного структурного підрозділу задля забезпечення високої успішності проєктної (грантової) діяльності ЗВО в цілому та залучення до неї здобувачів. **Ступінь дослідження проблематики.** Не зважаючи на наявність значної кількості різноманітних наукових джерел, безпосередньо присвячених проблематиці проєктної діяльності ЗВО в цілому, процесу підготовки здобувачів вищої освіти, із акцентом на формування у них проєктних (грантових) компетентностей (наприклад, роботи С. Васильєвої, А. Боярської-Хоменко, В. Каламаж, М. Елькіна, С. Ізбаш тощо), питань вдосконалення підготовки майбутніх правників у контексті реформування вітчизняної юридичної освіти (наприклад, роботи Н. Кузнецової, І. Шелемента, А. Бойка, А. Демчука тощо), все ж таки варто зазначити, що робіт, в яких би висвітлювалося питання координації відповідного напрямку діяльності ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх правників, немає. Це актуалізує потребу усунення відповідної прогалини й долучення до формування відповідного наукового фундаменту для обґрунтування доцільності формування координаційного центру (на рівні спеціалізованого підрозділу) проєктної (грантової) діяльності ЗВО в цілому, в т. ч. й у частині формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників.

Виклад основного матеріалу. І. Проєктні (грантові) компетентності здобувачів вищої освіти – майбутніх правників – складова їх «компетентнісної практикоорієнтованої, фаховоорієнтованої валізи стійкості». Підготовка майбутніх правників в Україні передбачає посилену увагу до формування у них проєктних (грантових) компетентностей й спроможності їх реалізувати у професійній правничій сфері. Для майбутніх правників важливо бути спроможними до формулювання ідеї та проєкту щодо її практичної реалізації, формування команди та координації її роботи, розробки та виконання бюджету проєкту, оцінки поточних та підсумкових результатів виконання проєкту та підготовки звітності, із можливістю адаптації до змін у суспільстві, правничому середовищі та глобальних запитів, із збереженням високого рівня стресостійкості до роботи в умовах невизначеності. Мова йде про запит роботодавців у професійній правничій сфері на фахівців із високим рівнем *hard skills* та *soft skills* у їх поєднанні, при цьому формування останніх вимагає достатньо тривалого часу й саме їх наявності останнім часом роботодавці приділяють особливу увагу, в т.ч й у контексті активізації різноманітних інтеграційних процесів у професійній сфері. Саме до групи *soft skills* і слід віднести проєктні (грантові) компетентності, а їх поєднання із *hard skills* дозволяє вести мову про їх фахову орієнтованість та спроможність їх реалізації саме у правничій сфері. Вже сама назва дає вказівку на те, що такі компетентності

безпосередньо пов'язані із «проєктом», що означає «...задум або план дій, який реалізується за допомогою проєктування, тобто створення прообразу результату проєкту» [1, с. 13], із «проєктними технологіями», які передбачають «...дії, які побудовані у логічній послідовності та за певним планом, із урахуванням можливих складнощів, для досягнення результату» [1, с. 13]. Варто стверджувати, що всі вони зорієнтовані на «...успішну реалізацію проєкту на основі виконання певних видів активностей» [1, с. 13], а отже проєктна діяльність, яка фактично охоплює всі ці поняття, є узагальненим поняттям й безпосередньо пов'язана із їх реалізацією, із реалізацією таких активностей у професійній сфері. Саме з огляду на це ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх правників, й вирішують питання формування відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти й створення можливостей для їх реалізації.

Імперативний обов'язок ЗВО щодо формування відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти унормовано в актах, які закріплюють засад вищої юридичної освіти в Україні. Так, відповідні положення закріплені у трьох Стандартах вищої освіти для всіх трьох рівнів вищої освіти – Стандарті вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджену Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 № 644 (зі змінами), Стандарті вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджену Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643, Стандарті вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.07.2023 року № 924. Хоча обсяг нормативних положень тематичного змісту є різним у кожному із зазначених актів, втім стійкою є тенденція до визнання відповідних компетентностей в якості невід'ємної складової загальної підготовки майбутніх правників, що і є фактично «дороговказом» для ЗВО у вирішенні відповідного питання. По мірі «просування» по рівнях вищої освіти «якість» унормування засад для формування проєктних (грантових) компетентностей у здобувачів вищої освіти поліпшується, нормативна регламентація набуває визначеності. Якщо у Стандарті вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти фіксуються засади активностей ЗВО щодо формування окремих soft skills у майбутніх правників, які формують зміст проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, тоді як у двох інших Стандартах вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти та для третього (освітньо-наукового) рівня можна зустріти пряме згадування про проєктну діяльність, спроможність здобувачів до її реалізації. Так, наприклад, у Стандарті вищої освіти для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджену Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643, зафіксовано положення наступного змісту «... ЗК 10. Здатність розробляти проєкти та управляти ними» [2], а у Стандарті вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.07.2023 року № 924, – «ЗК 02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними» [3]. І при цьому для останніх двох актів характерним є й унормування положень стосовно окремих різновидів soft skills, які формують фактично зміст проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, що є проявом

«підсиленої» уваги держави важливості відповідних компетентностей для професійної реалізації майбутнього правника.

Практика реалізації відповідних нормативно-правових положень ЗВО стосовно формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти є різноваріативною, із урахуванням їх автономії, а також ресурсності, однак, із усвідомленням того, що формування відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти є обов'язковою складовою освітнього процесу, а достатній для практичної реалізації у правничій сфері обсяг та рівень таких компетентностей – невід'ємною складовою «компетентнісної практикоорієнтованої, фаховоорієнтованої валізи стійкості» майбутніх правників, незалежно від того, в якій безпосередньо складовій правничої сфери фахівець буде реалізовувати відповідні компетентності.

II. Проєктний офіс ЗВО як структурний підрозділ для координації формування проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти. Забезпечення дієвої підготовки у ЗВО здобувачів вищої освіти для майбутньої професійної реалізації в аспекті проєктної (грантової) спроможності передбачає залучення різних структурних підрозділів й забезпечення належного рівня координації їх співпраці. Умовно можна вести мову про три групи таких структурних підрозділів ЗВО, які можуть бути залученні до відповідного процесу, із різним обсягом роботи, із різним ступенем та рівнем активності, різними формами та методами роботи. По-перше, мова може йти, насамперед, про ті підрозділи, діяльність яких сфокусована на освітньому процесі, забезпеченні формування освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти в частині проєктних (грантових) компетентностей, а саме: розробці освітніх програм, навчальних планів, визначенні освітніх компонентів, вивчення яких передбачає формування у здобувачів відповідних компетентностей, забезпечення викладання відповідних освітніх компонентів, організації та проведення поточної і підсумкової атестації результатів навчання здобувачів вищої освіти. Фактично мова йде про декілька структурних підрозділів ЗВО – навчальний (або ж інша його назва) підрозділ, відповідальний за планування та організаційний супровід освітнього процесу у ЗВО в цілому, роль якого у формуванні у здобувачів вищої освіти проєктних (грантових) компетентностей полягає саме у плануванні, координації освітнього процесу, моніторингу його результатів. Цілком логічно вести мову й про залучення й інших структурних підрозділів ЗВО, дотичних у межах своїх функціональних повноважень до освітнього процесу, до «освітньої» складової змісту проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, а саме: навчально-методичний (інші його назва) відділ у частині координації методичного супроводу формування проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, відділ забезпечення якості вищої освіти (інша його назва) задля моніторингу якості відповідного процесу й забезпечення своєчасного реагування для її підвищення, з урахуванням трендів, сенсів та запитів різних стейкхолдерів. Якщо діяльність цих підрозділів поширюється на весь ЗВО, тоді як активності другої групи структурних підрозділів характеризуються локальністю, «внутрішньою спрямованістю». Якщо діяльність перших є узагальненою, тоді як діяльність інших – зорієнтованою на забезпечення фахового спрямування, фахової

унікальності формування проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти. Якщо діяльність перших, в основному, пов'язана із контактами із науковими, науково-педагогічними, педагогічними працівниками, адміністративним персоналом, «зовнішніми» стейкхолдерами, тоді як активності других – це, насамперед, контакти із самим здобувачами вищої освіти. Мова йде про факультети (інститути), кафедри, співробітники яких викладання освітніх компонентів, підготовку силабусів, навчальних, методичних матеріалів, проведення поточного та підсумкового контролю успішності здобувачів вищої освіти, фактично «наповнення освітнього компоненту» проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти у ЗВО. Саме ці підрозділи визначають: які освітні компоненти мають формувати відповідні компетентності здобувачів, хто за забезпечує їх викладання, яким має бути їх зміст, форми, методи викладання, якою має бути модель відповідних освітніх правовідносин, а також безпосередньо забезпечують організацію і проведення поточного і підсумкового контролю успішності. Якщо перша група структурних підрозділів ЗВО планують, координують, моніторять, тоді як друга група – «ті, що працюють у полях», які безпосередньо забезпечують формування відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти. Відносини перших та других є досить тісними, оскільки забезпечити формування т. зв. «освітньої складової» проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти можна лише у співпраці вищезазначених двох груп структурних підрозділів ЗВО. Так, наприклад, змістовне наповнення освітнього компоненту, кадровий, методичний його супровід забезпечує кафедра, водночас формування графіку освітнього процесу, навчального навантаження науково-педагогічних та педагогічних працівників, визначення рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом – різні інші структурні підрозділи ЗВО. По-друге, можна також виділити ще одну групу структурних підрозділів ЗВО, діяльність яких пов'язана із проєктними (грантовими) компетентностями здобувачів вищої освіти. При цьому, якщо для першої групи характерним є «зв'язок» саме із формуванням відповідних компетентностей здобувачів, опануванням, навчанням, тоді як діяльність другої групи – переважно із реалізацією таких компетентностей вже під час навчання. До таких цілком можна віднести міжнародний відділ (інша назва), з огляду на координацію зв'язків із міжнародним партнерами, бухгалтерію, враховуючи супровід формування та виконання бюджету проєктних активностей, підготовку звітності, відділ інформаційного супроводу (пресслужба або ж інша назва) для інформаційного супроводу як процесу формування, так і реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти, проєктної діяльності ЗВО в цілому. По-третє, з огляду на наукову сферу як сферу об'єктивізації реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти вже під час їх навчання у ЗВО, цілком логічним виглядає доцільність виокремлення в якості окремої групи суб'єктів, безпосередньо дотичних до реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти вже під час їх навчання у ЗВО, наукового відділу (інші його назва) або ж декількох відділів (у разі внутрішнього функціонального їх розподілу), які координують науково-дослідну діяльність ЗВО в цілому. При цьому можливою є їх умовна назва – ті підрозділи, які забезпечують «практикоорієнтовану» частину змісту проєктних

(грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти. Оскільки діяльність цих підрозділів безпосередньо пов'язана із практичними активностями, отже в аспекті проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти їх варто розглядати як таких, що забезпечують залучення (у всьому розмаїтті релевантних рівню відповідних компетентностей) здобувачів до проєктних активностей ЗВО.

Цілком логічно було б згадати й про інші структурні підрозділи ЗВО, які тим чи іншим чином задіяні до формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, про з огляду на їх розпорошеність, різну замученість до зазначеного формування компетентностей, особливості «основного» функціонального призначення, підпорядкованості, кадрового забезпечення, ресурсності, доцільним все ж таки вбачається формування у структурі ЗВО спеціалізованого структурного підрозділу, який би фактично був «координатором» всієї проєктної (грантової) активності ЗВО, в т. ч. й у частині формування відповідних компетентностей у здобувачів вищої освіти та їх реалізації у всьому розмаїтті зовнішніх форм. Це може бути, наприклад, проєктний офіс (служба, відділ, департамент, сектор тощо). Аналіз структур вітчизняних та зарубіжних ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх правників, свідчить, що підходи у ЗВО до назви, структури, функціоналу, кадрового забезпечення відповідного підрозділу є різними. Так, наприклад, у Національному університеті «Львівська політехніка» таким підрозділом є проєктний офіс, у Маріупольському державному університеті – центр міжнародної освіти, у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка – сектор проєктної діяльності, у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого – центр міжнародної співпраці та інноваційного розвитку. У зарубіжних правничих школах також створено такі підрозділи. Так, наприклад, в University of Oxford функціонує Research Support, у Technical University of Munich – Office for Research and Innovation, у KU Leaven – Research Coordination Office тощо. Основними напрямками діяльності всіх цих підрозділів є: «підтримка досліджень та інноваційних проєктів», «управління проєктами», «комерціалізація наукових досліджень через стартапи, наукові, індустріальні парки», «консультування стосовно отримання грантів», «координація фінансування відповідних проєктів», «допомога з відбору грантових програм (конкурсів)», «супровід грантових заявок під час участі у конкурсах», «допомога у підготовці бюджетної частини проєкту», «пошук партнерів для проєктної діяльності», «навчання з підготовки грантових проєктів», «аудит проєктів, в т. ч. на відповідність їх вимогам чинного законодавства», «адміністрування реалізації проєкту», «підготовка звітності» тощо. Як бачимо, не зважаючи на різні формулювання відповідних напрямків діяльності у локальних актах ЗВО, які визначають засади діяльності цих підрозділів, фактично їх функціональне призначення є тотожним. Наявність відповідних підрозділів у структурі вищезазначених закладів вищої освіти дозволило досягти суттєвих результатів у проєктній (грантовій) діяльності, що підтверджується конкретними показниками. Так, наприклад, у Маріупольському державному університеті завдяки координації проєктної (грантової) діяльності всього ЗВО, в т. ч. й із залученням здобувачів вищої освіти, за три роки (у період з 2021 по 2024 роки) кількість успішних проєктів збільшилася з 3 до 11, що дозволило збільшити надходження

до бюджету ЗВО у 8 разів. В University of Oxford підрозділ Research Support здійснює підтримку більше ніж 600 дослідницьких проєктів [4]. І всі проєктні (грантові) активності охоплюють не лише діяльність наукових, науково-педагогічних працівників, адміністративного персоналу, але й здобувачів вищої освіти. З огляду на це цілком можна стверджувати, що формування відповідного структурного підрозділу у ЗВО дозволяє координувати проєктну (грантову) діяльність в цілому, в т. ч. й здобувачів вищої освіти, а отже це є вимогою часу, держави, суспільства, а стосовно здобувачів вищої освіти – невід’ємною складовою забезпечення успішної підготовки їх до професійної реалізації у правничій сфері.

Незважаючи на те, якою є назва відповідного структурного підрозділу ЗВО, кадрове забезпечення або ж структура, його функціональне призначення має охоплювати процеси, безпосередньо пов’язані із формуванням пулу проєктних ініціатив (пошук, акумулювання та моніторинг інформації щодо можливостей для проєктної (грантової) діяльності ЗВО, формування бази потенційних проєктів тощо), підтримкою підготовки проєктних заявок й подання їх на фінансування, формуванням проєктних команд, управлінням проєктами, аналізом результатів їх виконання й супроводом звітності, а також масштабуванням успішних проєктів й популяризацією проєктної (грантової) діяльності. Мова фактично йде про охоплення практично всього спектру проєктних (грантових) активностей й їх професійний супровід. На відміну від «розпорошеного» супроводу формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти з боку різних структурних підрозділів ЗВО за принципом «широкої спеціалізації» й потреби посиленої координації між ними, що вимагає додаткових ресурсних витрат, існування спеціалізованого підрозділу (наприклад, проєктного офісу) дозволяє оптимізувати відповідний ресурсний супровід, оскільки відповідний спеціалізований підрозділ сам виконує роль координаційного центру всього вищезазначеного процесу формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти. Завдяки його існуванню «наочними» стають «якість» як освітньої, так і наукової складових змісту проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти, що може слугувати передумовою для їх вдосконалення, «підвищення якості» (наприклад, перегляд змісту освітніх компонентів, форм і методів навчання, форм залучення здобувачів до проєктних (грантових) активностей ЗВО, визначення реалістичності очікуваних результатів, обрання новаційних форм публічної презентації результатів проєктної (грантової) діяльності тощо). Чи буде враховано особливості фахової спрямованості проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти у діяльності єдиного для ЗВО відповідного структурного підрозділу? Беззаперечно, по аналогії із діяльністю всіх інших загальноуніверситетських підрозділів, оскільки, навіть з огляду на його спеціалізацію, він функціонує у структурі ЗВО, у тісній співпраці із усіма підрозділами ЗВО, а також факультетами (інститутами), на базі яких здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Модель співпраці відповідного спеціалізованого підрозділу із факультетом (інститутом) передбачає поєднання «фахового спрямування», «фахової орієнтації» з боку кафедр, факультету (інституту) та професійного системного спеціалізованого, організаційного супроводу («відповідного управління повним життєвим циклом проєктних

(грантових) ініціатив) з боку відповідного проектного (грантового) підрозділу. Все це й дозволяє розглядати відповідний підрозділ в якості стратегічного підрозділу ЗВО, діяльність якого впливає на рівень проектної (грантової) стійкості здобувачів вищої освіти для професійної реалізації у правничій сфері.

Висновки. Підготовка майбутніх правників у ЗВО безпосередньо передбачає формування у них проектних (грантових) компетентностей як складової частини загальнокомпетентнісної фахової практикоорієнтованої підготовки, із спроможністю реалізації ними відповідних компетентностей як під час навчання у ЗВО, так і вже після завершення – у процесі професійної реалізації у правничій сфері. З огляду на широту сфери об'єктивізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти під час їх навчання у ЗВО, що дозволяє умовно виокремити «освітню» та «практичну» складові їх змісту, формування та реалізація відповідних компетентностей здобувачів вимагає залучення до співпраці різних структурних підрозділів із різним функціоналом (навчальний, методичний, міжнародний, науковий, бухгалтерія, забезпечення якості вищої освіти тощо). Для посилення засад професійної орієнтації та системної координації формування та реалізації проектних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти доцільним вбачається створення у структурі ЗВО окремого підрозділу (проектного офісу, служби, сектору, департаменту тощо), із визначенням його стратегічної ролі у проектній (грантовій) діяльності ЗВО в цілому, в т. ч. й у частині залучення здобувачів вищої освіти.

Література

1. Васильєва С. О., Боярська-Хоменко А. В. Навчальна програма «Грантова та проектна діяльність» як засіб формування проектних навичок у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2020. Вип. 63. С. 10 – 18.
2. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 643. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS38176>
3. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 31 липня 2023 року № 924. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20stand>
4. Програма професійного розвитку академічних менеджерів. Модуль 4 – Фінанси, проекти, ресурси. Сесія 3 – Міжнародні проекти /гранти. Опорний конспект. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/programmes/education/training-programme-for-academic-managers>

Анотація

Коломоєць Т. О., Колпаков В. К., Франковська С. А. Проектний офіс як «координатор» формування та реалізації проектних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників у ЗВО України. – Стаття.

Актуальність теми. Запит держави, суспільства на підготовку правників «нової генерації» з необхідністю передбачає зміну у пріоритетах діяльності ЗВО, які здійснюють підготовку відповідних фахівців. Спроможність майбутніх правників до формування ідей та проекту щодо її реалізації, із кадровим, ресурсним супроводом, управлінням проектом, оцінкою його результатів та адаптацією його виконання до змін у суспільстві, фаховій сфері передбачає наявність у майбутніх правників проектних (грантових) компетентностей, із здатністю їх реалізувати саме у професійній правничій сфері. З урахуванням цього ЗВО зорієнтовані на формування у здобувачів – майбутніх правників проектних (грантових) компетентностей й сприяння реалізації їх ними як під час навчання у ЗВО, так і після. Унормування обов'язку ЗВО формувати відповідні компетентності у здобувачів вищої освіти у поєднанні із автономією ЗВО у практичному виконанні відповідного обов'язку забезпечити розма-

їття відповідних освітніх практик та різний ступінь їх успішності. Успішні практики демонструють ті ЗВО, які забезпечили високий рівень координації проєктної (грантової) активності ЗВО в цілому, в т. ч. й із залученням здобувачів вищої освіти. Досягти такого рівня координації вони змогли за рахунок формування у структурі ЗВО спеціалізованого підрозділу, із налагодженням системної співпраці з усіма іншими елементами структури ЗВО. Все це актуалізує потребу аналізу відповідного питання, із обґрунтуванням переваг такого організаційного рішення ЗВО й доцільності масштабування відповідного досвіду у мережі ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх правників, що і є метою цієї роботи.

Об'єкт роботи – суспільні відносини, які безпосередньо пов'язані із координацією на рівні окремого спеціалізованого підрозділу діяльності ЗВО щодо формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників. **Предмет роботи** – координаційна роль проєктного офісу у формуванні та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх правників у ЗВО України. **Методологічне підґрунтя** сформували як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового дослідження. Розгляд предмету дослідження у контексті пріоритетних завдань вищої юридичної освіти забезпечили діалектичний метод, метод комплексного аналізу, у контексті запитів, сенсів сучасного правничого середовища – методи аналізу, синтезу, польових досліджень. Обґрунтувати доцільність розгляду проєктних (грантових) компетентностей в якості складової практикоорієнтованого фаховосфокусованого компетентнісного підходу навчання майбутніх правників стало можливим завдяки поєднанню спеціальноюридичного, логічного методу, а також методу структурування. Метод експертних оцінок дозволяв виокремити наявні освітні практики у вітчизняних та зарубіжних ЗВО, що здійснюють підготовку правників, щодо забезпечення формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти, із різним ступенем організаційної координації. Порівняльно-правовий метод сприяв виокремленню успішних практик вітчизняних та зарубіжних ЗВО щодо координації проєктної (грантової) активності ЗВО в цілому, в т. ч. й стосовно формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти, а також (у поєднанні із логічним методом) обґрунтуванню доцільності створення у структурі ЗВО спеціалізованого стратегічного структурного підрозділу задля забезпечення високої успішності проєктної (грантової) діяльності ЗВО в цілому та залучення до неї здобувачів. **Висновки.** Підготовка майбутніх правників у ЗВО безпосередньо передбачає формування у них проєктних (грантових) компетентностей як складової частини загальнокомпетентнісної фахової практикоорієнтованої підготовки, із спроможністю реалізації ними відповідних компетентностей як під час навчання у ЗВО, так і вже після завершення – у процесі професійної реалізації у правничій сфері. З огляду на широту сфери об'єктивізації відповідних компетентностей здобувачів вищої освіти під час їх навчання у ЗВО, що дозволяє умовно виокремити «освітню» та «практичну» складові їх змісту, формування та реалізації відповідних компетентностей здобувачів вимагає залучення до співпраці різних структурних підрозділів із різним функціоналом (навчальний, методичний, міжнародний, науковий, бухгалтерія, забезпечення якості вищої освіти тощо). Для посилення засад професійної орієнтації та системної координації формування та реалізації проєктних (грантових) компетентностей здобувачів вищої освіти доцільним вбачається створення у структурі ЗВО окремого підрозділу (проєктного офісу, служби, сектору, департаменту тощо), із визначенням його стратегічної ролі у проєктній (грантовій) діяльності ЗВО в цілому, в т. ч. й у частині залучення здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: проєкт (грант), здобувач вищої освіти, заклад вищої освіти, вища юридична освіта, проєктний офіс, структура, компетентності, правник, спроможність, стійкість.

Summary

Kolomoiets T. O., Kolpakov V. K., Frankovska S. A. The project office as a “coordinator” for the formation and implementation of project (grant) competencies of higher education students – future lawyers in Ukrainian higher education institutions. – Article.

Relevance of the topic. The demand from the state and society for the training of a “new generation” of lawyers necessarily implies a change in the priorities of higher education institutions that train such specialists. The capacity of prospective legal professionals to conceptualise, initiate, and execute initiatives within the scope of their duties, with the requisite personnel and resource backing, adept project management, a meticulous evaluation of outcomes, and the agility to adapt their implementation to the shifting tides of societal and professional demands, is predicated on their possession of project (grant) competencies and the proficiency to operationalise these competencies within the professional legal milieu. In light of this, higher education institutions are prioritising the cultivation of project (grant) competencies in prospective lawyers, with a view to facilitating the translation of these competencies into practical applications during both their academic pursuits and post-graduation. Standardising the obligation of higher education institutions to develop relevant competencies in higher education students, combined with the autonomy of higher education institutions in the practical implementation of this obligation,

ensures a variety of relevant educational practices and varying degrees of success. It is evident that effective practices are exhibited by those higher education institutions (HEIs) that ensure a high level of coordination of project (grant) activity of HEIs as a whole. This coordination is inclusive of the involvement of higher education applicants. The establishment of a specialised unit within the structure of the higher education institution, in conjunction with the implementation of systematic co-operation with all other elements of the institution's structure, has been identified as a pivotal factor in achieving this level of coordination. All this highlights the need to analyse the issue in question, justifying the advantages of such an organisational decision by higher education institutions and the feasibility of scaling up the relevant experience within the network of higher education institutions that train future lawyers, which is the **aim** of this work. The **object of this work** is to examine social relations that are directly related to coordination at the level of a separate specialised unit of higher education institutions. This is with regard to the formation and implementation of project (grant) competencies of higher education seekers who are future lawyers. The **subject of the work** is the coordinating role of the project office in the formation and implementation of project (grant) competencies of higher education seekers–future lawyers in higher education institutions of Ukraine. The **methodological basis** of the study was formed by both general scientific and special methods of scientific research. The dialectical method and the method of comprehensive analysis ensured consideration of the subject of research in the context of the priority tasks of higher legal education, while the methods of analysis, synthesis, and field research ensured consideration in the context of the demands and meanings of the modern legal environment. Justifying the feasibility of considering project (grant) competencies as a component of a practice-oriented, professionally focused competency-based approach to training future lawyers became possible thanks to the combination of a special legal, logical method and a structuring method. The expert assessment method made it possible to identify existing educational practices in domestic and foreign higher education institutions that train lawyers, with varying degrees of organisational coordination, in terms of ensuring the formation and implementation of relevant competencies of higher education students. The comparative legal method helped to identify successful practices of domestic and foreign HEIs in coordinating project (grant) activities of HEIs in general, including the formation and implementation of relevant competencies of higher education seekers, as well as (in combination with the logical method) to justify the feasibility of creating a specialised strategic structural unit within the structure of higher education institutions to ensure the high success of project (grant) activities of higher education institutions as a whole and to attract applicants to it. **Conclusions.** The training of future lawyers in higher education institutions directly involves the development of project (grant) competencies as part of general competency-based, practice-oriented professional training, with the ability to apply these competencies both during their studies at higher education institutions and after graduation, in the course of their professional development in the legal field. Given the breadth of the scope for objectifying the relevant competencies of higher education students during their studies at higher education institutions, which allows us to conditionally distinguish between the “educational” and “practical” components of their content, the formation and implementation of the relevant competencies of applicants requires the involvement of various structural units with different functions (educational, methodological, international, scientific, accounting, quality assurance in higher education, etc.). In order to strengthen the foundations of professional orientation and systematic coordination of the formation and implementation of project (grant) competencies of higher education applicants, it seems expedient to create a separate unit (project office, service, sector, department, etc.) within the structure of higher education institutions with a defined strategic role in the project (grant) activities of higher education institutions as a whole, including in terms of attracting higher education applicants.

Key words: project (grant), higher education applicant, higher education institution, higher legal education, project office, structure, competencies, lawyer, capacity, sustainability.